

Kommentarer til sluddokumentet fra Durban gennemgangskonferencen 2009 – Durban 2

Sluddokumentet blev enstemmigt vedtaget tirsdag den 21. april, dvs allerede på konferencens 2. dag. Af FN's 192 medlemmer deltog 182, som således alle har tilsluttet sig teksten.

Dokumentet har et noget andet indhold end det udkast, der forelå i januar, og som bla. indeholdt afsnit om

- mediernes misbrug af ytringsfriheden til at forbinde religion med terrorisme og vold
- bagvaskelse af religion ved offentliggørelse af negative, fornærmende og nedsættende billeder af religion og religiøse personligheder
- islamofobi, men ikke om fobier i relation til andre religioner
- begrænsning af ytringsfriheden, således at det gøres strafbart at tilskynde til religiøs intolerance, had eller vold eller bagvaskelse af religion, Man påberåbte sig her art. 20, stk. 2 i Konventionen vedrørende de borgerlige og politiske rettigheder, og man opfordrede Komiteen for konventionen vedrørende racediskrimination (CERD) og Menneskerettighedskomiteen til at se på en opstramning
- kulturrelativisme
- Mellemøsten, hvor der udtrykkes dyb bekymring for racediskriminationen mod det palæstinensiske folk men også rettes angreb mod Israel på en række andre områder, der intet har med Durban-deklarationen at gøre. Kritikken af Israel fik således en særlig plads i udkastet, mens der ikke var tilsvarende afsnit vedrørende overgreb på feks. tibetanere, tamiler og darfurianere.

Med de senere udkast fra marts og april og med de sidste tilretninger lige op til konferencen, står vi nu med et balanceret sluddokument, hvor disse ensidige og meget politisk prægede holdninger er væk. Dokumentet fremstår i højere grad som et teknisk gennemgangsdokument i forhold til udviklingen siden den første racismekonference fandt sted i Durban i 2001.

Den bastante og ensidige kritik af Israel er taget ud, og det samme gælder formuleringer, der sidestillede bagvaskelse af religioner med krænkelser af menneskerettighederne. Formuleringer med kulturrelativistisk indhold er taget ud, men der er dog stadig paragraffer om kulturel diversitet (§§ 7 og 22). I § 12, der handler om religiøs intolerance, er islamofobi nu sidestillet med anti-semitisme, kristianofobi og anti-arabisme, og der er sket forbedringer ved at § 66 om Holocaust er kommet ind, og teksten vedrørende bekæmpelse af straffrihed for folkemord i § 65 er strammet op. Der er desuden kommet gode tekster i §§ 86 og 87 vedrørende bekæmpelse af diskrimination af kvinder og pigebørn og bekæmpelse af vold mod kvinder og børn. Men det er en mangel ved

dokumentet, at der intet er med om bekæmpelse af diskrimination på grund af seksuel observans.

Ytringsfriheden og begrænsninger heri

Selvom begrebet bagvaskelse af religioner er udgået af dokumentet, står diskussionen vedrørende ytringsfriheden contra tilskyndelse til had stadig centralt i slutdokumentet. Det var faktisk også tilfældet i slutdokumentet 2001, men da var hovedvægten lagt på tilskyndelse til had via internettet. Siden da har terrorangrebene 11. september 2001 og Muhammed-tegningerne sat øget fokus på problematikken, og nu er diskussionen drejet hen på artiklerne 19 og 20 i Konventionen vedrørende de borgerlige og politiske rettigheder

- **Artikel 19**

1. *Enhver har ret til meningsfrihed uden indblanding.*

2. *Enhver har ret til ytringsfrihed; denne ret skal omfatte frihed til at søge, modtage og meddele oplysninger og tanker af enhver art uden hensyn til landegrænser, i mundtlig, skriftlig eller trykt form, i form af kunst eller ved andre midler efter eget valg.*

3. *Udøvelsen af de ved denne artikels stk. 2 hjemlede rettigheder medfører særlige forpligtelser og et særligt ansvar. Den kan derfor undergives visse begrænsninger, men dog kun sådanne som er hjemlet ved lov og er nødvendige:*

a) *af hensyn til respekten for andres rettigheder eller omdømme;*

b) *af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), sundhed eller sædelighed.*

Artikel 20

1. *Al propaganda for krig skal være forbudt ved lov.*

2. *Enhver tilskyndelse til nationalt had, racehad eller religiøst had, som ophidser til forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold, skal være forbudt ved lov.*

Efter Durban 2 er der tydeligvis behov for at fortsætte drøftelserne vedrørende artikel 20, stk. 2 på en måde, der hverken er konfrontatorisk eller politiseret, samtidig med at vi står vagt om ytringsfrihedens grundlæggende betydning for menneskerettighederne.

Fremadrettet får især **slutdokumentets § 134** betydning. Her accepteres

Højkommissærens forslag om afholdelse af en række ekspert workshops, der skal skabe en bedre forståelse af, hvordan begrebet *tilskyndelse til had* indgår i lovgivning, domstolspraksis og i nationale politikker i forskellige egne af verden, og i hvilket omfang forbuddet i artikel 20, stk. 2 er implementeret.

Også slutdokumentets §§ 13, 68 og 69 handler om artikel 20, stk. 2-problematikken

Erik Arnsted